

[Ministeren for kulturelle anliggender]

noget som helst, men jeg regner stadig væk med, at det vil være et tema under kulturudvalgets behandling af dette lovforslag. Jeg kan mene én ting, fru Ingerlise Koefoed mener sandsynligvis noget andet, men under alle omstændigheder regner jeg med, at det var en rimelig sammenhæng at se det i, og nu har vi yderligere oplysninger, som vi kunne drøfte. Jeg skal ikke diktere, hvad udvalget skal beskæftige sig med, men jeg kan da sige, at jeg forventer et spørgsmål om det fra kulturudvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 44:

Forslag til lov om ændring af lov om naturfredning.

(Fremsat 7/2 84).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Dorte Bennedsen (S):

Det foreliggende lovforslag er en konsekvens af den ressortomlægning, som fandt sted for et års tid siden vedrørende dels arkæologisk undersøgelsesvirksomhed, dels administrationen af lov om historiske skibsvrag. Ministeren har fulgt i hvert fald de fleste af Møllmannudvalgets indstillinger på dette område, og det har socialdemokratiet noteret sig med tilfredshed.

Vi er ligeledes positive over for, at ministeren foreslår alderskriteriet nedsat fra 150 år til 100 år. Ikke alene kommer reglerne derved på linje med dem, som gælder for andre fortidsminder, men de bliver også i

overensstemmelse med det forslag, som nu foreligger til en europæisk konvention om beskyttelse af kulturarven på havbunden.

Mens socialdemokratiet således er positivt over for, hvad man kan kalde den indholdsmæssigt-tekniske side af forslaget, er vi unægtelig noget mere skeptiske, når det drejer sig om den økonomisk-administrative.

Møllmannudvalgets betænkning har understreget behovet for en styrkelse af ressourcerne til udførelse af de opgaver, som bl.a. omfatter dette område. Imidlertid har ministeren udskudt spørgsmålet om en ressourcudvidelse til en eventuel senere revision af loven. At det i økonomisk stramme tider kan være vanskeligt at finde midler til større udvidelser, ja, det har mit parti faktisk en del forståelse for, men det bekymrer os ulige mere, at ministeren på den ene side argumenterer endog meget overbevisende for, at en blot nogenlunde forsvarlig udførelse af opgaverne absolut kræver en mindre personaleudvidelse samt en bevilling på 250.000 kr. om året i 10 år – dette argumenteres der meget overbevisende for – og derefter skriver ministeren så:

»De nødvendige økonomiske og personalemæssige ressourcer vil blive søgt tilvejebragt ved omprioritering inden for miljøministeriets område. Som følge heraf og som følge af regeringens udgiftspolitik og de heraf følgende ressourcemæssige konsekvenser vil varetagelsen af de ovennævnte opgaver på det forudsatte niveau derfor først kunne iværksættes i takt med, at der kan overføres ressourcer fra andre aktiviteter inden for miljøministeriets område.«

Vi skal ikke lægge skjul på, at de bemærkninger gør os overordentlig bekymrede, og vi vil meget gerne have dem nærmere uddybet. Hvis det ikke kan lade sig gøre i dag, så i hvert fald under udvalgsarbejdet. Det vil vi af den grund, at vi hverken ønsker, at resultatet skal blive det, som jeg frygter man kan læse mellem linjerne her, nemlig at der ikke skal ske noget som helst med den omtalte registreringsopgave, eller ønsker, at der skal skæres unødigt i andre og overordentlig påtrængende miljøopgaver.

Vi vil fra socialdemokratiets side gå positivt ind i udvalgsarbejdet, også forstået sådan, at vi vil være med til at sikre, at lovens intentioner ikke hindres af unødigt stramme økonomiske rammer.

Ahlmann-Ohlsen (KF):

Det konservative folkeparti kan støtte lovforslaget.

Sønderby (V):

Selv om klokken er 16.30, vil jeg sige et par ord. Det lovforslag, vi behandler her, skal ses i sammenhæng med det lovforslag, der lige er blevet behandlet, og som vi fik en lang drøftelse om. Det, der sker med forslaget, er en tilpasning til den ressortomlægning imellem kulturministeriet og miljøministeriet, som skete efter den kongelige resolution af 10. januar 1983. Ved behandlingen af det foregående lovforslag lovede kulturministeren, at man måske om et stykke tid skulle kigge på, hvordan det havde virket, og det kan jo også være, vi skal tage den drøftelse op i miljøudvalget.

Baggrunden for den gennemførte ressortomlægning er betænkningen, Møllmannudvalget afgav. Jeg vil i øvrigt henvise til, hvad fru Mette Madsen har sagt herom.

Lovforslaget indeholder ud over den omlægning en nedsættelse af et fortidsråd samt en beskyttelse af de historiske skibsvrag og fortidsminder på havbunden. Det kan vi også støtte. Også det, at man nedsætter aldersgrænsen fra 150 til 100 år. Man går ud over territorialfarvandet – det hænger sammen med havretskonventionen – og det kan vi også være tilfredse med.

Jeg vil i den forbindelse sige modsat den socialdemokratiske ordfører, at vi også er tilfredse med de bemærkninger, som ministeren slutter med, hvor han siger, at det ikke kræver yderligere ressourcer, hverken økonomiske eller personelle.

Med disse ord skal jeg tilkendegive, at vi vil støtte ministerens forslag. Vi vil gerne give det en hurtig udvalgsbehandling.

Margrete Auken (SF):

Jeg troede egentlig, at dette lovforslag nærmest var et fait accompli, som udvalget kunne tage, sådan som det var, at der ikke var så forfærdelig meget at gøre, fordi tingene stort set var gennemført. Man kunne få den fornemmelse, at der bag ved det lå et slagsmål, som vistnok var for privat til, at andre kunne få lov til at blande sig. Efter at have hørt fru Dorte Bennedsen er jeg blevet spændt på, om der alligevel er plads til os

andre i det. Så skal jeg da ikke holde mig tilbage.

I første omgang må jeg sige, at det har været svært at se pointen i denne udveksling af gravhøje med skibsvrag og frem og tilbage, og det kan da godt være, at vi skal have en forklaring på, hvorfor man har byttet.

For mig er det selvfølgelig først og fremmest af betydning, at man passer godt på det, man har. Det er ikke altid til at være lige imponeret af, hvad der er sket med vores gravhøje, som jeg har kigget lidt på en gang imellem. Nogle af dem er kommet til at ligne en større champignon, hvis ministeren har lagt mærke til det. Der er blevet pløjet ganske gevaldigt tæt ind på dem her og dér. Der er i hvert fald nogle, der skal blive bedre til at passe på – hvordan det så skal ske. Der er også den historie, som var i TV – jeg tror, det var i »Fup eller fakta« – om en gravhøj, der lå i vejen et sted, men så var der altså et andet sted, hvor der var så kreativt i forvejen, og så flyttede man den. Det kunne tyde på, at der var en administration, der skulle flyttes, hvis den historie altså er rigtig – det sagde de i fjernsynet at den var.

Jeg synes som sagt, det er fortræffeligt, at der skal passes på disse ting, og at vi for skibsvragenes vedkommende flytter aldersgrænsen. Jeg blev imponeret af tallet 40.000 og tænkte på vores stakkets minister, der er ude at lede efter dinosepttønder i øjeblikket, og overvejede så svagt, hvem der skulle sendes ned for at se, hvad den tønne var, hver gang man fandt noget, for der må jo være noget at finde.

Men jeg kunne egentlig godt tænke mig at vide, hvordan man vil passe på – når man tænker på, hvor utrolig skidt dette samfund er til at passe på det, som står lige op i den fri luft. Vi hælder skidt og møg ud og ødelægger vores natur, og nu skal vi til at passe på det, der ligger uden for vort eget søterritorium, nede i havet. Det skal vogtes mod havudvindingsuhyrer. Det ved jeg ikke om man kan. Det burde være nemt, men når vi ved, hvordan store virksomheder kommer af sted med at gøre, som det passer dem, er jeg da lidt bekymret, og jeg har endnu sværere ved at se, hvordan de åbenlyse plyndringer skal forhindres. Opnår vi i grunden andet end at sige, at det må man ikke? Jeg vil godt have et svar, for der er lidt underligt ved at

[Margrete Auken]

vedtage sådan nogle ting her og så ikke kunne gøre noget som helst ved det.

Jeg tror, vi kan være enige med socialdemokratiet om, at det er meget vigtigt, at vi indgyder den, der nu skal passe på – og nu snakker vi miljøministeriet i øjeblikket, så det må altså blive fredningsstyrelsen – noget kapacitet, nogle ressourcer, en hel del mere mandsmod og kvindehjerte. Når man ser på fredningsstyrelsens opførsel, vil jeg nok sige, at det nok specielt er mandsmod, der er brug for. Den gode vilje møder vi tit, men meget ofte også en styrelse, som er på vild flugt, så snart problemerne begynder at melde sig eller modstanderne melder sig i horisonten.

Vi kan støtte ministeren, som jeg er overbevist om har den bedste vilje, også med kræfter, mod, ressourcer og penge. Det skal det i hvert fald ikke skorte på fra SFs side.

Dagmar Mørk Jensen (RV):

Da partiets ordfører, fru Lone Dybkjær, ikke kan være til stede, skal jeg på hendes vegne gøre et par bemærkninger om lovforslaget.

Der er tale om en genfremsættelse af et lovforslag, der skal præcisere opgavefordelingen og det område, der dækkes af loven, nemlig såvel territorialfarvandene som den tilstødende del af kontinentalsoklen.

I disse år, hvor den industrielle udnyttelse af havbunden er stærkt tiltagende, bl.a. tallet være større tekniske muligheder, og hvor interessen for sportsdykning bliver mere og mere udbredt, er det meget væsentligt, at der sikres mulighed for at sikre vore arkæologiske værdier og andre bevaringsværdige fund. Dels kommer der flere og flere fund for dagens lys, dels er det vigtigt, at reglerne er så klare, også hvad angår fremgangsmåden ved bevarelsen, at menigmand, som jo oftest er ham, der gør fundene, har let ved at finde frem til den rette fremgangsmåde.

Det er en fordel, finder vi, at man sætter grænsen fra de oprindelige 150 år ned til 100 år.

Derudover konstaterer vi, at omrokeringen, der har været tale om, gør, at der er ting i dette lovforslag, der bør have sammenhæng med museumsloven, således som kulturministeren selv udtalte det ved sin fremsættelse den 5. december sidste år.

Det regner vi med at man kan diskutere i udvalget, og vi vil dermed anbefale lovforslaget.

Maisted (FP):

Fremskridtspartiet kan ikke støtte yderligere udgifter på dette område. Vi er jo ikke så heldige som de andre partier, der mener, at man kan friholde de kulturelle områder for besparelser, når man har 330.000 arbejdsløse og andre økonomiske problemer i dette samfund.

Det er virkelig morsomt at læse ministerens bemærkninger, hvor han siger:

»Jeg kan tilføje, at forslaget ikke medfører administrative eller økonomiske konsekvenser for amter og kommuner.«

Nej, det kan vi godt se. Når vi ser bemærkningerne til lovforslaget, er vi helt sikre på, at det kommer staten til at betale. Men hvad forskellen er for skatteyderne, det er jo lidt vanskeligt at se.

Steffensen (KrF):

Det er jo en konsekvenslovgivning, vi her behandler, og derfor skal jeg kort sige, at kristeligt folkeparti støtter lovforslaget.

Jeg skal hilse og sige det samme fra CD.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg vil gerne takke ordførerne for den meget venlige modtagelse af dette lovforslag.

Jeg vil sige til fru Dorte Bennedsen, at det glæder mig, man bakker op, at vi har fulgt Møllmannudvalget. Det har været vores opgave at gøre det, ikke mindst på baggrund af de mange svære og seje forhandlinger, der er gået forud for den konklusion, man nåede frem til, den enighed, man nåede frem til i Møllmannudvalget.

Der er rejst en del spørgsmål, også om økonomien. Det er klart, at vi er i økonomisk strenge tider, men det skal ikke afskære os fra at følge den opgave op, vi har påtaget os her. Man må ikke glemme, at der ved denne ressortomlægning frigøres noget det ene sted og optages noget det andet sted og omvendt. Det er derfor, der ikke er baggrund for den helt store bekymring med hensyn til at klare problemerne økonomisk.

Hr. Sønderby rejste spørgsmålet om, hvordan omlægningen egentlig har virket. Nu er det jo kort tid, den har virket i. Kulturmini-

[Miljøministeren]

steren har ved behandlingen af museumslovforslaget sidste år lovet folketingets kulturudvalg, at udvalgene kunne få en foreløbig redegørelse for opgavefordelingens hidtidige virkninger. Jeg kan da sige, at fredningsstyrelsen netop er ved at forberede et bidrag til denne redegørelse, men det skal ikke skjules, at jeg er helt parat til, hvis det ønskes, også at lade en redegørelse gå til miljø- og planlægningsudvalget om virkningen af den – en foreløbig redegørelse, som i givet fald kunne ligge parat om en måneds tid.

Fru Margrete Auken var inde på den gode vilje. Jeg siger mange tak for den gode vilje, der blev udvist fra fru Margrete Aukens side. Men der blev også rejst nogle spørgsmål. Det er klart, at vi i udvalget kan uddybe dem videre, men det var måske rimeligt at svare på spørgsmålet om, hvorfor vi har valgt denne opgavefordeling, at den blev foreslået fra Møllmannudvalget, hvis indstilling i al korthed går ud på, at bevaring af fortidsminderne på deres sted i landskabet er en fredningsopgave og så snævert sammenhængende med de øvrige frednings- og planlægningsopgaver, at den bør lægges sammen med disse i miljøministeriet. Når fortidsminder, der ikke kan ses i landskabet, skal undersøges, fordi de er fremkommet ved anlægsarbejde, har man i udvalget anlagt den betragtning, at dette må være en arkæologisk undersøgelse, der skal udføres af museerne, der skal modtage og opbevare fundene fra stedet. Dette er fulgt op med en resolution af 10. januar 1983.

Fru Margrete Auken var inde på aldersgrænsen, ligesom andre ordførere har været det. Ved at lægge sig på 100 år fra forlistidspunktet lever Danmark op til den standard, der anvendes af de fleste lande, f.eks. Sverige, Finland, Vesttyskland og Spanien, der har regler om beskyttelse af historiske skibsvrag og fortidsminder på havbunden. Der er enkelte lande, som har mulighed for at bruge mindre end 100 år som grænse, f.eks. Norge, Italien og Frankrig. Der er ingen lande, der bruger mere end de 150 år. Som fru Dorte Bennedsen var inde på, er netop 100 års grænsen indarbejdet i et forslag til en europæisk konvention om beskyttelse af undervandskulturarven, som forelægges for Europarådets ministerkomité her i 1984. 100 års grænsen vil altså være en forudsætning for, at Danmark i givet fald kan ratificere den pågældende konvention.

Fru Margrete Auken rejste til sidst spørgsmålet, om man bør tage ansvaret for bevaring af skibsvrag og fortidsminder uden for eget søterritorium, og gav også udtryk for, at der var mange andre ting, vi skulle kigge efter i det område. Det er da så sandt, som det er sagt, men igennem de sidste år har man fået vished for, at der er mange velbevarede vrag og fortidsminder uden for søterritoriet. Dette er for øvrigt for Danmarks vedkommende meget smalt, idet det kun er 3 sømil mod de sædvanlige 12 sømil. Udvidelsen opfylder FNs havretskonvention ved, at Danmark nu påtager sig forpligtelsen til beskyttelse af denne undersøiske kulturarv ud til 24 sømil fra basislinjerne.

Jeg skal i øvrigt endnu en gang takke for den gode tilslutning til forslaget og erklære mig villig til at klare yderligere udredning af spørgsmålene i udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til miljø- og planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af lovforslag nr. L 43:

Forslag til lov om ændring af lov om tilskud til nedbringelse af okkergener i vandløb.
(Fremsat 7/2 84).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jytte Hilden (S):

Dette her er noget, der koster penge, og mit første spørgsmål til miljøministeren må være: hvor skal pengene komme fra?

Dernæst skal jeg sige, at det er en genfremsættelse fra december 1983, og lovforsla-